

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljena dom
mesečno „ 10
za inozemstvo:
mesečno „ Din 20
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji „ Din 15
v inozemstvu „ 35
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratov:
Enostopna petina vrata mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna itd.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaaja vsak dan izvzemši
nedeljka in dneva po prazni-
ku ob 5. uri jutraj.
Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nerazpisana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 830 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev 7563, praško in dunaj 24.797

Razpust občinskega sveta ljubljanskega.

GOVOR POSLANCA GOSTINČARJA V NARODNI SKUPŠČINI.

Razpust občinskega sveta ljubljanskega in upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske je dobil svoj primeren odmev v narodni skupščini. Razprava tozadevne interpelacije narodnega poslanca Jožeta Gostinčarja v narodni skupščini dne 19. oktobra je točno in jasno potrdila vse, kar smo poročali o motivih razpusta, in je razgalila vso gnusobo, nemoralno in absolutizem obstoječega absolutističnega režima. Vladni mogotci ne vprašajo, kaj je prav, kaj je zakonito, kaj je dobro in koristno za javni blagor, ampak presojajo vsako, tudi najvažnejšo zadevo zgolj s stališča strankarske koristi in osebnega dobička »demokratskih« strankarjev.

Poslanec Gostinčar je v svojem govoru zadel v živo in razvnel ne samo opozicijo, ki se je udeležila debate, ampak tudi poslance radikalne stranke, da so stali pod vtisom, da se je z razpustom občinskega sveta ljubljanskega in upravnega sveta Mestne hranilnice ljubljanske izvršil ne samo nezakonit čin, kakršnih je pod sedanjim režimom vse polno, marveč da pomeni eno najsrmatnejših pregreh vlad. absolutistov. Obsodba demokratov radi tega njihovega čina je bila splošna in je bilo jasno, da bodo izrekli nezaupnico vladni celotni vladi radikalci. Tu se je prikazal v zbornico kot »deus ex machina«, kot rešitelj vlade minister Marko Trifković in je preprečil glasovanje za nezaupnico s tem, da je kratkoma začel čitati ukaz vlade, s katerim se naznaja, da je v tistem trenutku zaključeno zasedanje zbornice. S tem je preprečil samo glasovanje za nezaupnico vladi, ne pa tudi moralne obsodbe, ki je zadelo vladu.

Značilno je pri tem dejstvo, da sta od opozicije molčala oba poslanca NSS. — Kako neki jima je bilo pri srcu? Gotovo sta z izvajanjem opozicije popolnoma soglašala, pa sta morala molčati, ker se NSS za občinske volitve v Ljubljani veže s tistimi demokrati, ki so bili v občinskem svetu tudi njihovi nasprotniki in niso za razpust občinskega sveta nič manj soodgovorni kakor mladinski demokrati oziroma vlada. Preko tega žalostnega dejstva ne pomagajo nobene lepe besede!

POSLANEC GOSTINČAR

Je utemeljeval svojo interpelacijo takole: Meseca maja je bil razpuščen občinski svet ljubljanski. Tozadevni vladni odlok ne navaja za razpust nobenega razloga. Radi tega razpust občinskega sveta v Ljubljani brez dvoma ni bil pravičen, ni bil zakonit, ker določa paragraf, na katerega se sklicuje dotični odlok, da je treba za razpust tehtnega razloga. In ker vlada ni prijavila tozadevno nikakega razloga, je jasno, da je bil razpust občinskega sveta, ki je bil pred vsem zelo škodljiv za ljubljansko občino samo, popolnoma nepravilen.

V Ljubljani se je bila po občinskih volitvah zasnova koalicija treh strank, ki je prevzela občinsko upravo v svoje roke. Ta stvar pa seveda ni bila po volji gospodom od demokratske stranke, ker so bili prišli v manjšino in radi tega je bilo seveda treba občinski odbor razgnati in tako dati ljubljanskemu prebivalstvu priliko, da gre zopet na voliče. Jaz sem vložil to interpelacijo 26. maja t. l. Kakor se vidi, se prejšnjemu gospodu ministru notranjih zadev ni zdelo potrebno na to interpelacijo odgovorjati. To nam kaže ob enem tudi, da so popolnoma utemeljene pritožbe, ki jih čujemo dostikrat, da namreč nekateri gospodje ministri nočejo odgovorjati na interpelacije. Sedanji gospod minister je dal to interpelacijo takoj na dnevni red in jaz bi ga prosil, da mi odgovori na tale vprašanja:

1. Kaj je dalo vladi povod za razpust občinskega odbora v Ljubljani?
2. Zakaj je razpuščen upravni odbor Mestne hranilnice v Ljubljani?
3. Ali hočete oba razpusta preklicati?
4. Zakaj niste vsaj vodstva poslov prepustili dosedanjemu izvoljenemu županu?

5. Ali hočete razpisati v zakonitem roku občinske volitve za Ljubljano?

Prosim gospoda ministra, da mi odgovori na ta vprašanja.

ODGOVOR MINISTRA TIMOTIJEVIČA

Je bil naravnost klavrn. Klavrn, ne ker bi ne znal g. Kosta Timotijević odgovorjati, ako bi bili razlogi za razpust stvarni, ampak ker ni bilo za razpust nobenega pravega konkretnega in zakonitega razloga. Radi tega je tako nasplošno dejal, da sta se občinski svet in upravni odbor razpuščila radi — slabega gospodarstva. Edino dejstvo, katero je mogel navesti, je bivši koaliciji samo na čast, namreč da je odbor Mestne hranilnice povišal plače uradnikom. Minister je dejal, da je bilo to povišanje prekomerno, s čimer je pa povzročil buren protest.

POSLANEC GOSTINČAR

mu je ob splošni pozornosti cele skupščine odgovoril:

Odgovor gospoda ministra me je presenetil in sicer presenetil radi tega, ker je govoril o slabem gospodarstvu zadnjega občinskega sveta in Mestne hranilnice v Ljubljani. Gospod minister je morda dobil take informacije. Ne bom oporekal, da je dobil te informacije od ljudi, ki imajo interes na Mestni hranilnici ljubljanski. Toda to niso vlagatelji, ampak drugi, ki baš največ škodujejo Mestni hranilnici sami. Gospodje! Če bi hotel podrobneje govoriti o upravi Mestne hranilnice v Ljubljani, potem bi moral navajati, da je imela Mestna hranilnica v nekaterih bankah naloženega preko 20 milijonov denarja po zelo nizkih obrestih. (Dr. Korun: »Še več nego preko 20 milijonov!«) To se je seveda dogajalo na škodo mestne občine in na škodo vlagateljev. Gospodje, ko je prevzel novi občinski odbor upravo v svoje roke, je hotel pred vsem napraviti red v Mestni hranilnici ter je hotel denar, kar ga je preveč naloženega, porabiti za nujne mestne socialne potrebe. To pa seveda nekim gospodom, ki so imeli od tega denarja velike dobičke (Tokan: »... ki so s tem denarjem spekulirali!«), ni bilo prav in radi tega je bilo treba občinski odbor razpuščiti. (Barič ironično: »Sad barem znamo, zašto je bilo treba občinski odbor razpuščiti!«) Interesantno je, da v odloku, ki ga je dobil občinski predstavnik v Ljubljani ob razpustu občinskega sveta, ni naveden nikak vzrok, zakaj je bil občinski svet ljubljanski razpuščen. Šele sedaj, tukaj v parlamentu moremo doznati iz ust gospoda ministra, da je bilo temu krivo »slabo gospodarstvo«. (Veslost.) To slabo gospodarstvo je pa samo pretveza. To takozvano slabo gospodarstvo bi pač moralo obstojati v tem, da bi se metal denar tjavdeno za nepotrebne stvari. Toda oglejmo si sedaj malo od bliže, v čem je obstojalo »slabo gospodarstvo« pri občinskem svetu v Ljubljani!

Kdo kriči o slabem gospodarstvu.

Gospodje! V Ljubljani vlada sedaj veliko pomanjkanje stanovanj. Zato je občinski svet sklenil, da se zgradi posebno stanovanjsko poslopje za občinske službenice. (Barič ironično: »To je loša komunalna politika.« — Veslost.) Občinski odbor ljubljanski je dalje povišal plače svojim delavcem, ki so bili tako slabo plačani, da sploh niso mogli živeti, vsaj do take višine, da je bilo mogoče za silo izhajati. Občinski odbor je tudi dal revežem večje podpore, ki so bile vsaj malo primerne sedanjim neznosni draginji. Kajti tudi reveži morajo dobiti vsaj toliko, da ne poginejo lakote. In baš v tem tiči razlog, zakaj so gotovi krogi začeli vpiti o slabem gospodarstvu! Ko se je začelo skrbeti za reveže, in so prišli morebiti nekateri bogatejši ljudje v nevarnost, da bodo morali od svojega bogastva kaj malega odstopiti za reveže, so zagnali krik o »slabem gospodarstvu«. (Ogorčeni vzkliki.) Toda sedaj, ko se bližajo volitve, obljubljajo prav isti ljudje, da bodo delali isto, kar e da-

lal poprejšnji občinski odbor, ki so ga baš radi tega razpuščili. (Veslost. — Kliči: »A to govore samo pre izbora.«)

Uradniške plače.

Kar se tiče uradnikov v Mestni hranilnici, je bil njihov položaj tako slab, kakor je danes položaj državnih uradnikov. Toda, gospodje, če vzamete banke, če vzamete razne denarne zavode, boste videli, da imajo tam uradniki in sploh vsi službenici čisto drugačne plače. Radi tega je bilo treba, da je tudi Mestna hranilnica dala svojim ljudem to, kar so potrebovali za vsakdanje življenje. To pa ni bilo nikako zapravljjanje, ampak nujna potreba, ki jo je povzročil čas sam s svojo nezmožnostjo draginjo.

Pravi razlogi za razpust.

Iz vsega tega je razvidno, da so razlogi, ki jih je navedel gospod minister za razpust občinskega sveta v Ljubljani, popolnoma brez vsake podlage in da je bil občinski svet razpuščen edino iz tega vzroka, ker ni bil po svoji večini demokratski. Ker je ljubljansko prebivalstvo pri zadnjih volitvah izrgalo demokrati stranki iz rok občinski odbor, radi tega so gospodje v vladi, ki so od demokratske stranke, delali na to, da je bil občinski odbor razpuščen.

Ne vem sicer, koliko je na tem resnice, toda govori se, da je dobil pokrajinski namestnik od nekoga ukaz: »Ali demisioniraj ali pa razpušči občinski odbor v Ljubljani!« Pokrajinski namestnik se je takoj odpeljal v Belgrad in je prinesel iz Belgrada s seboj nalog, da razpušči občinski odbor. To je čisto navadna strankarska stvar in nič drugega. Gospodje! Samo radi tega, ker stranka, ki danes pri nas reprezentira kapitalizem, ni zmagala pri občinskih volitvah, ampak je ta kapitalistična stranka pri nas izgubila večino, samo radi tega je bil občinski svet v Ljubljani razpuščen.

Italija ne priznava rapalske pogodbe.

Belgrad, 24. (Izv.) Naša vlada je dobila zaupne vesti iz Rima, da italijanska vlada noče priznati rapalske pogodbe in izprazniti tretje cone v Dalmaciji. Italijanska vlada bo izročila celo zadevo v pretres parlamentarnemu odseku za zunanje zadeve in

nato parlamentu samemu. Ta vest je napravila na naše politične kroge zelo neugoden vtis. Naša vlada bo napravila v tem oziru odločne korake. Če ne bo uspeła, pride cela zadeva pred Društvo narodov.

Bonar Law — predsednik stranke.

London, 24. okt. (Izv.) Na včerajšnji konferenci konservativne stranke je Bonar Law v svojem govoru priznal zasluge Lloyda Georgea, dejal pa je, da radi tega zaslug ne more biti večno na čelu vlade. Dežela potrebuje miru in si ne želi nikakih pustolovščin. Bonar Law je izjavil, da prevzema težko nalogo, vendar pa se bo takoj umaknil, če bo videl, da ni kos tej nalogi. Z ozirom na reformo tarifov je Bonar Law dejal, da je sedaj čas, da bi se predložili veliki načrti, ki bi bili koristni za državo, nastopila je doba miru in odstraniti je treba vse prepire. Na konferenci je bil Bonar Law soglasno izvoljen za voditelja stranke. Končno je konferenca sklenila izreči zahvalo Chamberlainu.

London, 24. okt. (Izv.) Poluradno se poroča, da bo parlament razpuščen 26. oktobra. Kandidatje morajo biti postavljeni 4. novembra, nove volitve se bodo vršile 15. novembra.

AVSPICIJE LLOYDA GEORGEA.

London, 24. okt. (Izv.) Kakor nam poroča »Daily Mail«, bo skupina Lloyda Georgea prišla v novi parlament dovolj močna, da bo o prvi priliki vrgla vladu Bonar Lawa ter na njeno mesto postavila zopet Lloyda Georgea. Računa se, da bo konservativna stranka Bonar Lawa prišla v parlament z največ 300 poslanci, kar med 615 poslanci pomeni, da se bo Lloydu Georgeu ter njegovemu konservativnemu prijatelju Chamberlainu pri prvi priliki posrečilo dobiti proti vladi večino.

Pridobivajte novih naročnikov!

Ebert ostane še tri leta.

Berlin, 24. okt. (Izv.) Državni zbor je danes podaljšal poslovno dobo državnemu predsedniku Ebertu do 30. junija 1925. Za ta predlog je glasovalo 314 poslancev.

Program nove češkoslovaške vlade.

Otvoritev jesenskega zasedanja parlamenta. — Gospodarski in socialni načrti vlade.

Praga, 24. okt. (Izv.) Jesensko zasedanje češkoslovaškega parlamenta je bilo danes otvorjeno. Ministrski predsednik dr. Svehla je dopolnil v poslanski zbornici, popoldne pa v senatu prebral vladno izjavo. Takoj v začetku je Svehla izjavil, da je vladni program samo nadaljevanje programa njegovega prednika. Napovedal je razdelitev države na nova okrožja, ki se bo izvršila 1. januarja 1923. Zunanja politika se bo vodila v sporazumu zavezniški, posebno male antante, ki je bila ustanovljena, da se ohrani mir v Srednji Evropi, zakar daje mala antanta najboljšje jamstvo. Glede finančnega programa je dr. Svehla izjavil, da bo vlada z največjo odločnostjo skušala premagati sedanjo gospodarsko krizo; to se pa nikakor ne sme zgoditi s tem, da bi se potisnila vrednost češkoslovaške krone nazaj. Posojilo svo- bode se bo izplačalo v gotovini 1. decembra t. l. Vlada bo delovala na znižanje cen premogu. Brezposelnost bo skušala odpraviti z javnimi zgradbami, regulacijo rek itd. Vlada napoveduje uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja, dalje reformo kazenskega in civilnega pravnega reda. Končno izjavlja vlada, da bo čuvala strogo

pravičnost napram vsem državljanom brez ozira na narodnost, vero ali politično pripadnost.

Dr. Beneš o pomoči Avstriji.

Razgovor s Schanzerjem. — Raš in o državnih finančah.

Praga, 24. oktobra. (Izvirno) Po govoru ministrskega predsednika Švehla je zunanji minister dr. Beneš v daljšem govoru razpravljal o avstrijskem vprašanju, o pogajanjih v Ženevi ter o dogovorih med Češkoslovaško in Italijo v Benetkah. Češkoslovaška vlada je po daljšem pretresanju položaja in sporazumno z malo ententno sklenila z vso resnostjo zavzeti se za rešitev avstrijskega vprašanja. Treba je bilo storiti vse, da se neha rivaliteta med sosednimi državami ter priznati Avstriji njene interese, pri tem pa vpoštevati interese Italije, interese sosedov ter braniti tudi svoje lastne. Uspeh tega prizadevanja je obsežen v ženevskih protokolih. Avstrija ne sme biti več objekt izrabljanja, marveč mora dobiti možnost, razvijati se v miru, varnosti in redu. Resnica je, da Avstrija lahko živi, če hoče. Minister izraža prepričanje, da bo živila. Nato govori dr. Beneš o vsebini protokolov, o prizadevanju češkoslovaške delegacije ter izjavlja, da kontrola Društva narodov ne omejuje suverenosti avstrijske republike v nobenem oziru. Mi nikakor ne ne mislimo pošiljati na Dunaj kakega kontrolorja naše države. Treba je pa Avstrijo rešiti, da se ohrani element miru in reda v Srednji Evropi.

O tem predmetu sta se razgovarjala dr. Beneš in Schanzer v Benetkah ter ugotovila, da med Italijo in Češkoslovaško v tem vprašanju ni nobene rivalitete, pač pa sta naglašala oba, da je treba mir in red v Srednji Evropi za vsako ceno ohraniti. Dr. Beneš je prepričan, da je sestanek z Schanzerjem veliko pripomogel k ureditvi razmer v Srednji Evropi, k soglasju med Italijo in Avstrijo ter našimi zavezniki, Jugoslavijo in Rumunijo. Le tako je mogoče misliti na vzpostavitev gospodarstva. To naglašala posebno radi odklonilnega stališča avstrijske socialdemokracije, kar bi lahko imelo za posledico enako postopanje češke socialdemokracije.

Za Benešem je govoril finančni minister dr. Raš in, ki je naglašal, da je primanjkljaj v proračunu od 1937 milijonov padel na 435 milijonov, da pa so se drž. dolgovi zvišali za 711 milijonov. Deficit v novem proračunu bo znašal 566 milijonov. Ta pa se bo dal pokriti vsled padca cen in pa z energičnim varčevanjem v vseh panogah uprave, v stvarnem in osebnem oziru. Ostala njegova izjava so soglašala z izjavo, katero je pred par dnevi podal zastopnikom češkega časopisja.

ČEŠKI NEMCI USTANAVLJAJO SVOJO VLADO.

Praga, 24. okt. (Izv.) Večerna izdaja lista »Česke Slovo« poroča, da so nemški nacionalci in nemški socialisti sklenili ustanoviti svojo vladno del Češke. Sedež vlade bi bil v inozemstvu.

Težave s kumanovsko slavnostjo.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) Vlada je sinoči odpotovala na Kumanovo v luksuznih vagonih, medtem ko so bili poslanci na razpolago samo navadni vagoni. Bivšemu predsedniku narodne skupščine dr. Ribarju se je prijavilo za Kumanovo 160 poslancev, včeraj pa jih je odpotovalo radi nemarnosti novega predsednika dr. Lukinića pri organizaciji samo 40. G. Ljuba Davidović je ostal v Belgradu, ker so tudi njemu kot bivšemu ministrskemu predsedniku dali na razpolago navaden vagon.

INVALIDI NE GREDO NA KUMANOVO.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) Organizacija invalidov je končno sklenila poslati na Kumanovo tri delegate, ki bi položili na grobove venec; en delegat bi tudi imel govor. Vlada pa je ta govor prepovedala. Zato je organizacija invalidov sklenila, da se sploh ne udeleži kumanovskih slavnosti. Namesto venca bodo dali za vdove in sirote 3000 Din.

NEPOTREBNO RAZBURJENJE.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) Vsi tukajšnji listi so zelo razburjeni, ker na Kumanovo ni šel noben muslimanski poslanec in minister.

Konkordat.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) Pododbor za konkordat z vatikanom je končal svoje delo. Prihodnji mesec bo sklican plenum. V pododboru je bilo sprejeto, da ima država pravico predlagati oziroma imenovati šole, da se v cerkveno bogoslužje uvede glagolica in da se dovolijo veliki popusti pri sklepanju versko mešanih zakonov. O vsem tem bo še razpravljal plenum odbora in bo gotovo več zahtev eliminiranih.

Občinski volilni zakon za Bosno in Hercegovino.

Belgrad, 24. (Izv.) Danes dopoldne je imel pododbor zakonodajnega odbora za občinski volilni zakon za Bosno in Hercegovino svojo sejo. Kakor je znano, so za podlago tega zakona vzeli občinski volilni zakon za Slovenijo. Na zahtevo poslanca Jugoslovanskega kluba Bariča je bilo v zakonu izvršenih več važnih sprememb. Med ostalim je bilo sprejeto, da smejo biti za občinske načelnike ali upravitelje izvoljeni tudi duhovniki in občinski nastavljenici. Slednji morajo v slučaju izvolitve za načelnika pustiti svojo službo. Občine do 2000 prebivalcev volijo 7 odbornikov in 7 namestnikov, od 2000—5000 11 odb. in 11 namestnikov, od 5000—10.000 17 odb. in 17 nam., od 10.000 do 20.000 21 odb. in 21 nam., od 20.000 do 40.000 25 odb. in 25 nam., nad 40.000 31 odbornikov in 31 namestnikov. Volitve se vrše po zadnjem ljudskem štetju. Kandidatne liste so obvezne.

ČEŠKO POSOJILO.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) Pomočnik finančnega ministra g. Plavšić je odpotoval v Prago. S tem potovanjem je v zvezi najetje posojila na Češkem v znesku 500 milijonov češkoslovaških kron. To posojilo bi se porabilo za kredit trgovcem, da morejo nakupiti na Češkoslovaškem industrijske predmete, posebno pa manufakture.

DAVČNI VIJAK.

Belgrad, 24. oktobra. (Izvirno) V novem proračunskem načrtu za leto 1923 je vložen predlog, naj bi dohodki od posrednih davkov znašali 1 milijardo 95 milijonov dinarjev.

Krvav shod v Bolgariji.

Sofija, 24. (Izv.) Včeraj je imela komunistična stranka v Čustendilu shod, katerega so se udeležile tudi meščanske stranke. Prišlo je do hudega pretepa, v katerem je bilo več oseb mrtvih in ranjenih.

Delegacija Društva narodov na Dunaju.

Dunaj, 24. Predsednik avstrijske republike je sprejel ob navzočnosti kanclerja dr. Seipela in zun. ministra dr. Grünbergerja delegate Društva narodov. Po pozdravu je predsednik delegacije Janssen povdarjal, da je potreba čimprej sprejeti zakonske predloge, ki se tičejo ženevskega dogovora, ter zmanjšati tudi deficit. Ničesar pa se ne bo zgodilo, kar bi v političnem ali kateremkoli drugem oziru zmanjševalo suverenost in integriteto avstr. republike. Smoter in namen Društva narodov je ravno, varovati suverenost in neodtujljivost držav, ki so njegovi člani. V ta namen je treba skupnega harmoničnega dela, da se avstrijsko gospodarstvo postavi na zdravo finančno in gospodarsko podlago. — Predsednik dr. Hainisch je odgovoril, da priznava resno delo in namen delegacije ter izraža upanje, da bodo delegati kos zelo težki nalogi, ki jih čaka.

ORIENTSKA KONFERENCA SE NE ODGODI.

London, 24. okt. (Izv.) Reuter poroča: Poročilo, da je Anglija zaprosila za odgoditev orientalske konference, ki se ima vršiti 13. novembra, je brez podlage.

GRKI SO ŠE NA GALIPIOLI.

Pariz, 24. okt. (Izv.) Agence Havas poroča: Kemalistična vlada je napravila pri visokih komisarijih v Carigradu korake, da Grki izpraznijo polotok Galipoli.

TURŠKA UPRAVA V TRACIJI.

Carigrad, 24. oktobra. Uradno se poroča, da bo v okrožju Lozengrada vpostavljena turška uprava do 8. v okrožju Rodosto do 14. novembra. Pričakovati je, da bo 15.—20. novembra večji del Tracije zopet pod turško upravo.

BOJ ALKOHOLU V AMERIKI.

Pariz, 24. okt. (Izv.) Iz Newyorka se poroča: Pritožba tujih paroplovnih družb proti odredbi ameriške vlade, da morajo ladje, ki imajo natovorjene alkoholne pijače, ostati 3 milje daleč od obrežja, je bila zavrnjena.

RAZPRAVA PROTI NAPADALCU PILSUDSKEGA.

Varšava, 24. okt. (Izv.) Pred lvojskim sodiščem se je danes pričela razprava proti Štefanu Fedaku, ki je lansko leto izvršil revolverski atentat na predsednika Pilsudskega. Sokrivde je obtoženih 12 oseb. Razprava bo trajala 12 dni.

ZELEZNIŠKA NESREČA.

Pariz, 24. okt. (Izv.) Pri St. Denis sta ponoči trčila skupaj dva vlaka. Štiri osebe so mrtve, 20 pa ranjenih.

Sklepi ital. ljudske stranke.

Tekom nadaljnjega zborovanja je narodni svet ital. ljudske stranke sprejel sklep, v katerem ugotavlja, da se parlamentarna skupina v svojem ravnanju ni oddaljila od be-

neških sklepov, ki morajo tudi v bodoče ostati ravnilo za parlamentarno taktiko stranke. Drug sklep se peča z državnim finančnim problemom, zahteva dalekosežne davčne reforme, poenostavljen birokratičnega aparata, odpravo parasitskih komisij in podobnih ustanov, rešitev decentralizacije.

Nameravan atentat na dr. Wirtha.

Berlinska policija je prišla na sled celi zaroti, ki je bila naperjena proti življenju državnega kanclerja dr. Wirtha in drugih vodilnih osebnosti. Atentat na dr. Wirtha je bil določen za nedeljo, 22. t. m. in bi se bil moral izvršiti na enak način kakor napad na Rathenau. Mladi človek pa, kateremu je bila poverjena pri tem glavna naloga, se je zadnji hip skesal ter celo stvar odkril policiji, ki ga je pridržala v zaporu. Izkazalo se je, da njegove izpovedbe temelje na resnici, dasi so nepopolne in se zdi, da bi hotel policijo speljati na krivo sled. Policija je takoj opozorila kanclerja Wirtha in v najobsežnejši meri poskrbela za njegovo varnost. V ostalem se pa razvija preiskava popolnoma tajno in javnost do danes niti še ni zvedela imena atentatorja. Le toliko je znano, da pripada prav tistim krogom, iz katerih sta izšla atentata na Erzbergerja in Rathenau. Baj je policija na sledu že tudi sokrivcem. Berlinsko časopisje soglasno obsoja nameravani umor.

Županska zveza za Slovenijo.

Preteklo nedeljo, 22. t. m. je imela ta velevažna organizacija svoj redni občni zbor. Precej nad 100 odposlancev iz cele Slovenije, od blizu in daleč, samih razboritih izvoljenih zastopnikov naših občin je bilo navzočih. Zbor je vodil načelnik »Županske zveze«, dr. poslanec Ivan Stanovnik. V pozdravnem govoru je povdaril, da je avtonomija blizu, a občine so ji podlagi. Svojih pravic si ne smejo pustiti vzeti. Po poročilu tajnikovem in poročilu o materijalnem stanju zveze se je razmotrivalo vprašanje društvenega glasila, a se je to prepuščalo odboru v rešitev.

Na predlog okrožne organizacije celjske se sklene, da se menja kraj občnih zborov, ki bodo eno leto v Ljubljani, drugo pa v Celju. Prihodnje leto bo torej občni zbor v Celju.

Občni zbor je med drugimi točkami po poročilu rač. svetnika Jožeta Pirca preračeval nameravano davčno reformo. Načrt je slab prepis, vzet ponajveč iz italijanske davčne politike, a vzeto je najslabše. Reforma za nas ni sprejemljiva. Tudi županska zveza kot čuvarica interesov občin in ljudstva se mora pečati s tem vprašanjem. Mali in srednji ljudje bi bili po tem davčnem načrtu tekom par let popolnoma uničeni. Zato je tudi občni zbor Županske zveze sklenil oster protest proti nameravani davčni reformi. V ta namen bodo sklicani posebni shodi. Več se objavi po listih kasneje.

Dalje je sklenil občni zbor protest proti načrtu stanovanjskega pravilnika. Pooblastil se je odbor, da stori potrebne korake. Tudi o tem se bo posebe poročalo v listih.

Z ozirom na stališče pokrajinske uprave, ki ne priznava podružnic Županske zveze kot takih, ampak zahteva, da morajo biti te samostojna društva, bi bilo potrebno ali spremeniti pravila, ali pa se ukloniti vladi.

Občni zbor je odločil, da za spremembo pravil ni povoda. Vse skupaj se smatra za šlikano vladnih organov, ki puste na drugi strani delovanje podružnicam »Kmetijske družbe«, ki so prav take kot podružnice naše Županske zveze. Vendar treba resnici na ljubo konstatirati, da je le eno (litijsko) okrajno glavarstvo, ki je delalo ovire, dočim jih drugje ni bilo. Občni zbor je torej sklenil, da ostane dosedanjí ustroj organizacije neizpremenjen, ostanejo pa tudi pravila. Podružnice naj ne bodo samostojna društva, temveč naj poslujejo kot zaupni organi (zaupniki) centralne organizacije. Vse vloge pa naj se pošiljajo centralnemu odboru Županske zveze v Ljubljani, da jih ta pošlje oblastvom.

Občni zbor je določil za leto 1923 članarino po 16 K, in sicer dobi osrednja zveza 12 K, a krajevne organizacije (zaupniški odbori) po 4 K od članov. Določil se tudi, da se prične poslovno leto s 1. januarjem, tako da se krije s koledarskim letom. Plačevanje zvišane članarine se prične torej z novim letom 1923.

V prihodnjih zimskih mesecih od druge polovice novembra nadalje priredi »Županska zveza« 12 poučnih županskih tečajev in sicer 6 na bivšem Kranjskem, a 6 na bivšem Štajerskem. Zadnje leto je bilo takih tečajev 10, ki so se vsi izvršeno obnesli. Zahtev za tečaje je bilo mnogo več, a ni bilo mogoče vsem zadostiti. Tudi je bilo sklenjeno, da se priredi v Ljubljani poseben tečaj za občinske tajnike, zlasti za izveščanje v vojaških poslih, ki so sedaj dodeljeni občinam. Vojaška komanda se naprosi, da določi predavatelje, ki naj vodijo pouk, in sploh omogoči ta tečaj.

Sklenila se je dalje založba občinskih tiskovin. Ko bo stvar dozorela in bodo tiskovine gotove, obvestimo občine in županstva po listih, zlasti v »Občinski Upravni (prilogi »Domoljub«). — Od tiskovin dobijo »Županska zveza« del dohodkov.

Povdarjalo se je, da se je letos odzvalo vse premalo občin pozivu, da naj izrednih odhodkov dovolijo prispevke (podpore) županski zvezi. Naj ne bo odslej občine, ki bi ne votirala po par sto kron, ta namen v lastno korist za svojo organizacijo. Ravno sedaj, ko se sklepajo proračuni, je čas za to.

Občni zbor je sprejel pri slučajnosti številne predloge in nasvete, ki jih računal omejenega prostora ne moremo vseh navesti. Kot kuriozum omenjamo, da je bil izdelan načrt nekega poštnega pravilnika, po katerem naj bi pri poštah III. razr. padeželi odpadli selski pismonoše, a dostavljanje bi po tem morala prevzeti županstva.

To je pač višek upravne modrosti, zato je bilo sklenjeno, da županska zveza dožene, kaj je na tem pravilniku in ga zahteva na vpogled. Enako se zahtevajo o vlade na vpogled in v izjavo vsi načrti zakonov, naredb in pravilnikov, ki posegajo v avtonomne pravice občin ali jih hočejo kršiti in omejevati z nalaganjem poslovanja absolutno niso občinska stvar. To se zahteva zlasti glede načrta za nov občinski red in načrta vojaškega zakona. Govori s tudi, da se nameravajo vzeti občinam občinski lovi. Teh pravic si občine ne dajo vzeti. »Županska zveza« bo skrbela, da s občinam ne bodo jemale ali kratile pravice.

Vse to in še mnogo drugih važnih sklepov priča, da je »Županska zveza« srčno marljivega delovanja za blagor občin in v brambi njihovih samoupravnih pravic. Zato naj postane njen član vsak, ki ima pravico do tega. Potem bo naša tisočerglava armada gotovo zmagovita na celem črti.

V ponedeljek 30. oktobra ob 11. uri s bo vršil v Ljudskem domu v KRANJSKI

shod Kmetijske zveze

za kranjski okraj. — Na shodu bodo poročali poslanci SLS.

Politične novice.

+ Hrvatski blok in kumanovska slavnost. Osrednji odbor Hrvatskega bloka na svoji seji 23. t. m. sprejel sklep, v katerem izjavlja, da je imel resno voljo, da se kot predstavitelj hrvatskega naroda udeleži slavnosti na Kumanovem in takda priliko za manifestacijo solidarnosti jugoslovanskih narodov. To pa pod edinim pogojem, da preje odstopi sedanja vlad in se izpremeni belgradski centralistični sistem. Toda belgradskim oblastnikom je njih oblast višja nego vsi drugi interesi. Zato so takoj nastopili proti prihodu hrvatskega naroda na Kumanovo in ohranili oblast v svojih rokah. S tem je obisk hrvatskega naroda pri srbskem narodu ključen, kajti z današnjimi oblastniki hrvatsko narodno zastopstvo ne želi nobenega sporazuma.

+ Odličen predsednik. »Hrvat« povesčuje Elyen Lukiniću, novoizbranim skupščinskemu predsedniku, uvodnik, katerem se peča z njegovo politično preteklostjo. Med drugim piše: »Začasa vojne je Pribečevićeva klika spravila Lukinića mesto predsednika hrvatskega sabora. To je razvil svoje sile in svoje sposobnosti žandarskem slogu. Človek brez večje kulture, a poln ambicije, postaja nasilen i rohniv. Tak je bil Lukinić v predsedstvu hrvatskega sabora. Delil je ukore, jemal besede, izključeval poslance iz sabora 30, 60 in 90 seji! Vse to je storil v obrambi režima, v obrambi Habsburžanov, v obrambi lojalne in državotvorne politike, ki je želel imeti grof Tisza. In Lukinić je okrasil svoje prsi z avstro-madžarskimi redi. Postal je človek službe zaradi službe, ter se povzpela na stopnice, na katerih ostvarjajo ambicije.«

Dnevne novice.

— Odpust letnika 1898. Poslanec Ivan Stanovnik se je osebnostno obrnil na okrožno komando glede odpusta letnika 1898. To so nam naznanili, da so od vojnega ministrstva prejele podrečene komande ukaz, da se imajo odpustiti vsi vojniki letnika 1898 proti uradni potrdilu, potrjenemu od okr. glavarstva in od županstva, da je dotičnik odslužil 18 mesecev v bivši Avstriji ali Jugoslaviji ali v obeh skupaj. To potrdila naj se takoj odpošljejo fantom, o čemur njimi dokažejo svojo odsluženo dobo. Kdor od teh pa bi ne bil še doslužil 18 mesecev, bo moral služiti toliko časa, da odsluži, kar mu manjka do 18 mesecev. — Zaupnike prosimo, naj pouče o tem starši, ki naj poskrbe uradno potrdila ter jih pošljejo fantom, da se jim omogoči takojšn. vrnitev.

— Osebnost vest. G. Josip Fr. K. na lič, vladni tajnik pri pokrajinski upravi.

v Sarajevu se je zahvalil na državni službi in vstopil v ravnateljstvo »Bosanske delniške družbe za elektriko«, tvornica v Jajcu.

— **Razmere v vojski.** Včeraj se je vršila pred kazenskim senatom deložna sodišča razprava proti odgovornemu uradniku »Novega Čas« po § 104 radi notice »Razmere v vojski«, ki jo je bil »Novi Čas« priobčil 26. januarja 1922. V dotični inkriminirani notici, kakor nava o obožba drž. pravdnitstva, se trdi, da rezervisti letnikov 1896 in 1897, ki služijo pri Triglavskem pešpolku: 1. služijo morajo po šest tednov brez ozira na to, da li je kdo zdrav ali invalid; vmes so bili tautje, ki so imeli uradno potrdilo, da so bili bolni ali da je bil kak drug tehten razlog, da niso mogli priti. Tudi invalidi, ki imajo izpričevalo o svoji nesposobnosti, morajo služiti. 2. Iirana je ogabna in slaba, zjutraj vodena juha, opoldne košček mesa med fižolom in krompirjem, drugega nič, zvečer zopet nezaheljena voda. 3. Delati moramo od 7. ure zjutraj do 11. dopoldne in od 1. ure do 4. popoldne; ne vemo, če je v predpisih, da mora vojak z roko odmetavati sneg in podobne stvari. 4. Za vsak najmanjši pogrešek dobiš 10 dni kazni v zaporu in sicer v lastni obleki in s prehrano na lastne stroške. 5. Z rekruti se postopa živinsko, bijejo jih v obraz, vlečejo za ušesa in nos ali pa postavijo tistega, katerega hočejo kaznovati, pred drugega moža in mu mora ta v obraz pljuvati. — Obtožbo je zastopal drž. pravdnika namestnik Lavrenčak, obtožnica pa ir. Natačen, ki je povdarjal v svojem zagovoru, da je bila notica priobčena 26. januarja, ovadba pa je bila vložena še le 10. avgusta, vsled česar je cela zadeva zastarela. Sodišče je nato izreкло oprostiti no razsodbo.

— **Za smeh in jok.** Neka celjska trdka je l. 1920. naročila v Avstriji za 3600 K blaga. Zabojo se je pa tedaj nekje izgubil in je prišel še le sedaj na dan v mariborski carinarnici. Le-ta je izvršila svoj posel in predpisala trdki za 3600 K vredno blago — 72.000 dinarjev ali 288.000 K ali 100 milijonov Ka — ležarine!

— **Oseba vest.** Predstojnik pristojbinskega oddelka na mariborskem finančnem ravnateljstvu g. dr. Brenc je imenovan za predstojnika odseka za cenzuro pristojbin in taks pri finančni delegaciji v Ljubljani.

— **Raški Orel.** V nedeljo 8. t. m. smo imeli ustanovni občni zbor orlovskega oddelka, 15. t. m. pa slovesno ustanovitve. Kljub slabemu vremenu se je slavnost prav lepo izvršila. K temu je zlasti pripomogla šentjernejska orlovska godba, ki se ni strahla ne dežja, ne deroče Krke. V cerkvi so bili opozorjeni zlasti leskoviški Orli na krasne slike njihovega rojaka, slikarja Wolfa, (roj. 1825). Udeležence je krepko pozdravil brat Bizjak (St. Jernej). Navdušen govor predsednika O. P. dr. Basaja smo pa kar požirali. »Krepka volja... ako hočeš! Kako vsi tega potrebujemo! Prosta zabava je zaključila slovesnost. Orlice so pripravile za goste čobrih krepčil in pridno stregle. Odhajajoče brate in sestre smo spremili z godbo v močnem sprevedu s. ozi. Rako. Nasprotniki so bili iznenadeni nad našim številom in so nas molče opazovali. 40 Orlov in 60 Orlic s krepkim naraščanjem že nekaj pomeni! Navdušili so se naši fantje in dekleta za našo stvar, ker so pridno obiskovali sosednje prireditve. Krepko naprej! Bog živi!

— **Iz škofjeloške okolice** poročajo: Zadnje dni so kupovali češki trgovci s sadjem po tukajšnjih vaseh vrtno sadje, zlasti jabolka. Ker imajo Čehi desti boljše valuto kakor južni Slovani, so z lahkoto kupovali in bodo romala naša jabolka v češkoslovaško republiko. Nakupili so jih velike množine, cele vagone jih vidiš na škofjeloškem kolodvoru. Plačevali so jih po 5 K, kar ni v češki valuti niti ena krona, torej malo več ko zastoj. Marsikateri kmet je dobil po več tisoč za sadje, kljub temu, da ga je izredno dosti za zimo nasušil.

— **Protestno zborovanje** zagrebške akademične mladine. Minolo nedeljo je Jugoslov. akad. podporno društvo v Zagrebu sklicalo izredno skupščino, na kateri je dijaštvo protestiralo proti preziranju njegovih eksistenčnih pogojev od strani centralne vlade. Meseca septembra je vlada nenadoma naznanila, da se subvencija centralni akademiki menzi v Zagrebu ukine. Za podeljevanje štipendij se je odredila dolga pot preko vseh mogočih instanc, da bo tekla rešitev po več mesecev. Pogoji za štipendije so se skrajno poosttrili. Stanovanjsko vprašanje za dijaštvo še tudi ni rešeno. Od dvamilijonske podpore ki jo je vlada obljubila, še ni izplačala niti vinarija. Sedaj se hočejo dijaštvu vzeti še četrtinske karte na železnicah. Ako vlada v najkrajšem času ne zavzame nasproti dijaštvu drugačnega stališča, bo morala večina dijaštva pustiti študij. Zborovalci so sprejeli primerno resolucijo, nato se pa napotili na Markov trg, kjer je posebna deputacija odšla na pokrajinsko namestništvo in izročila resolucijo.

— **Zdravniške vesti.** Okrajni zdravniki dr. Božidar Küssel v Crnomlju, dr. Vladimir Vrečko v Ptuj, dr. Ivan Jureček v Mariboru, dr. Josip Hrušak v Konjicah in dr. Franc Gerlovič v Brezicah so imenovani za višje okrajne zdravnike v VIII. čia. r. na dosedanjih mestih.

— **General kot fašistovski poveljnik.** Generala Del Bono, ki je eden izmed treh poveljnikov vojaško organiziranih fašistovskih čet, je pozval vojni minister Soleri, da izstopi iz armade ali pa se podvrže posebnemu disciplinarnemu svetu. Del Bono se je odločil za poslednje.

— **Koliko se zašluzi, kadar država kupuje ali prodaja.** Č. D. c. piše: »Kako kupuje naša (češkoslovaška) republika, se jasno vidi iz naslednjih slučajev: Pri kupu hotela v Jachimovu za 14 milijonov je znašala provizija 2.800.000 K, tople v Sliachi za 7.000.000 K 3 milijone K, občinske hiše v Vršovicah za 1.350.000 600.000 K, »Kraljevskih toplice« za 3 milijone K 2 mil. Pri kupu hiše »U Primasu«, hotela »Barochu«, hiše »Na Košiku« je znašala provizija 9 milijonov K. Kaj za ta slučaj ne velja zakon o oduhu? Nova vlada bi imela uvesti temeljito revizijo vseh kupčij, ki jih je napravila država zadnja tri leta. Gotovo bi se prišlo do mnogih milijonov dobička, ki bodo sicer ostali tudi finančnim oblastim prikriti. Ako ne dobi država odškodnine, si bodo morali davkoplačevalci ogledati vsako državno kupčijo z nezaupanjem ozi. s sumnjo, kdo je pri tem zopet obogatel.« — Tudi naša država ima take parasite, ki si kopičijo milijone na državno škodo.

— **Prejemki ogrskih državnih uradnikov.** Kakor poroča »Pester Lloyd«, znašajo maksimalni prejemki državnih uradnikov enajstega do četrtega činov. razreda 46.072 do 147 tisoč 800 madžarskih kron. Poleg tega v naturalijah po znižani ceni za osebo na mesec: 1 kg najfiniješe moke, 2 kg moke za kuho, 5 kg krušne moke, 1 kg soli, 80 dgr sladkorja, 80 dgr zabele, 20 kg krompirja (v šestih mesecih), potem brez ozira na leto 10 metrskih stotov premoga ter 10 metrskih stotov drv, tri do štiri metre blaga, par čevljev in za vsako osebo 6 metrov šifona. — Madžarska vlada ima vendar nekaj razumevanja za bedno uradništvo, naša jugoslovanska pa žal prav nič.

— **Prodaja pokvarjene moke.** Dne 26. oktobra t. l. ob 16. uri se bo prodalo na kolodvoru v Novem mestu 87 vreč nekoliko pokvarjene (od dežja premočene) moke.

— **Pogrešan deček.** Dne 20. septembra je ušel svoji materi 13letni Franc Krašovec iz Herinja pri Novem mestu in se še do danes ni vrnil domov. Fant je nekoliko slaboumen, visok je 140 cm, temnorjav las in obrvi, rjavih oči, suhega, podolgastega obraza.

— **Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani** razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Marenberg. — Interesente se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— **Tatvina v Somboru.** Krojaču Marku Karajku v Somboru je bilo ukradenih 8 sukenj v vrednosti 46.000 kron.

— **Varnost v ljubljanski okolici.** Neznani zločinci so v noči od 20. do 21. t. m. vlomili v gostilno Janka Cirmana v Mednem in odslu tobačnih izdelkov, denarja, žganja, sladkorja in kruha v vrednosti 5900 K.

Katoliškim akademikom!

Alma mater nas je zopet sprejela v svoje dvorane, da nas izobrazi za bodoče poklice. — Življenje pa večkrat ne bo terjalo od nas le temeljite strokovne izobrazbe, ampak predvsem globoke srčne kulture in jeklenih značajev, kakor jih more vzgojiti le praktično krščanstvo.

Mnogo nesebičnega idealizma bo zahtevala od nas rešitev socialnih in kulturnih nalog, pred katere bomo stavljeni kot umski delavci naroda. Kje hočemo črpati ono požrtvovalnost, če ne pri Njem, ki je živel in umrl za druge na Kalvariji?

Po idealih hrepene naša mlada srca in željno iščemo vzorov, ki naj se jih oklenemo. Vse stvarstvo pa nam ravno v naših letih ne more pokazati lepšega ideala, kakor je Ona, ki je Sedež modrosti in Devica devic!

Zato vabi Akademska kongregacija, ki zbira katoliško akademsko omladino pod praporom nebeške Kraljice, vse katoliške akademike, sodale in nesodale, k prvemu sestanku, ki bo danes ob 20. uri v Marijanski kapeli. — V. Korošec, prefekt. A. Sušnik, asistent.

Štajerske novice.

Š Mariborski občinski svet je na svoji seji dne 20. t. m. sklenil davek na nezazidana zemljišča. Davek znaša 5 odstotkov vsakoletne cenilne vrednosti parcele; pri parcelah, ki obsegajo več nego 2000 kv. m, se davek za vsakih 1000 kv. m stopnjuje še za eno četrtno odstotka. Temu davku so podvržene tudi male hiše sredi mesta, s katerimi se istotako špekulira. Kdor kakšno parcelo kupi, a je tekom enega leta ne začel, temu se davek zviša do 20 odstotkov. Zemljišča, ki služijo za vrte (posebno tudi v humanitarnih, vzgojnih in podobnih zavodih), za prehode, projektirane ceste in ulice, so davka proste. Dohodki iz tega davka se porabijo v stanovanjsko-stavbeno svrhe. — S pogledom na potrebnost za zvišanje uradniških plač so sklenili nov davek na vino in sicer 4 K na liter na pivo pa 1 K na liter. — Nato so sprejeli sklep, da se s 1. oktobrom t. l. vsem mestnim uslužbencem in upokojevcem zvišajo draginjske doklade za 50 odstotkov.

Š Zopet graničarje. »Tudi« poroča, da je minolo soboto ponoči pri graničarjan-

ski cerkvi v Mariboru napadlo pet graničarjev nekega gospoda brez vsakega razloga. Vrgli so ga na tla, pretepali in suvali. Napadeni je klical na pomoč in res je prihitel redar. Tedaj so se graničarji vrgli na redarja z bodali in pestmi in slabo bi se mu bilo godilo, da ni prihitelo še več redarjev, ki so po dolgem trudu aretirali 3 graničarje, dva sta pa pobegnila. »Tabor« se zelo škandalizira nad graničarsko sramoto, kakor bi ta ne bila bistveni pojav belgrajskega centralističnega režima, kateremu drugače »Tabor« zelo vneto služi. Š Tihotapljenje na progi Špilje—Maribor. Zadnje čase se je na progi Špilje—Maribor razpasel nov način tihotapljenja. Potniki so namreč ponoči med postajama Pessica—Maribor metali nezacarinjeno blago skozi okno na prosto, kjer so seveda čakali na blago njihovi zaupniki. Poslej bo ob tej progi ponoči stala finančna straža.

Koroške novice.

— **Prva slovenska manjšinska šola na Koroškem** se odprla v Velikovu kot uspeh pritožbe na Zvezo narodov. Slovenska šola se odprla tudi v Sv. Jakobu v Rožu. Nemci in nemčurji delajo z vsemi sredstvi na to, da odvrnejo slovenske starše od slovenske šole, češ da se otroci tam ne bodo ničesar naučili itd. To jim pa ne bo nič pomagalo. k Smrtna kosa. V Bajtišah pri Borovljah je umrl vzoren slovenski kmetijski gospodar Ivan Žerjav. Po plebiscitu so mu Nemci kot zavednemu Slovincu vzeli gostilno. — V Dolgošah na Ptujskem polju je umrla posestnica Terezija Partlič. — V Zrkovcah je umrl posestnik in občinski odbornik Fran Wretzel. — N. v. m. p.l

Primorske novice.

p Izenačenje srednjih šol v Julijski krajini. Vlada je naznanila fašistovski in dijaški organizaciji, da se njuni zahtevi po izenačenju učenega načrta in klasifikacije na srednjih šolah v Julijski krajini z onimi v Italiji popolnoma ugoditi.

p Fašisti zasedli občinski urad v Ronkih. Občina Ronke je imela od zadnjih volitev komunistični občinski urad. 23. t. m. so prišli na občinski urad fašisti in ga zasedli. Zupan in občinski odbor so se osebno pritožili na oblast v Trzinu, kjer so pa dobili taka pojasnila, da so odstopili. Za komisarja v Ronkih je bil imenovan cav. Fontana.

p Usoda invalida. Te dni je postalo invalidu-železničarju iz Celja Štefanu Zuzziju na cesti v Bazovici nad Trstom slabo. Napadla ga je že stara bolezen v trebuhu. Zatekel se je v bližnji hlev, kjer se je zvijal v strašnih bolečinah. Poklicali so mu zdravnika, za dostojnejše ležišče mu nihče ni poskrbel. V par urah je mož izdihnil v gnoju. Umirajoč je povedal, da je oženjen in da ima otroke. Pri njem so našli prazno denarnico in domovnico, izdano 18. okt. t. l. v Postojni. Rojen je bil l. 1886. v Trnovem.

Gospodarstvo.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 13.20 K, oves 10.90 kron, koruza 10.90 K, pšenična moka (št. 0) 19.00 kron. — Tendence slaba.

g Dohodki državne trošarine. Dohodki državne trošarine so bili v mesecu septembru sledeči: V Srbiji in Crni Gori 16,966.289.97 Din v Hrvatski in Slavoniji 22,218.697.64 Din, v Bosni in Hercegovini 6,503.653.58 Din, v Sloveniji 14,027.078.39 dinarjev, v Vojvodini 18,393.835.4 Din. — Skupaj je bilo dohodkov za 84.249.033.08 Din. — V proračunu je bilo za mesec september predvidenih 74,866.729.78 Din. — Dohodki presegajo proračun za 9.372.240.30 Din.

g Dinarska valuta in trgovske knjige. S 1. januarjem 1923 se bodo morale vse trgovske knjige voditi v dinarski valuti.

g Nove peči, v katerih se lahko kuri žaganje, premogov prah, česlo ali pa drva in premog, pomenjajo velik napredek v kurilni tehniki. S to pripravo je dosežena največja štedljivost, kajti 10 urno neprestano gorenje žaganja ne stane niti eno krono. Peči se dobe v štirih velikostih. Pojasnila daje zastopstvo: Stanko Zargi & Co., trgovina z železnino, Ljubljana, sv. Martina c. 15.

g Češka industrija na razstavi v Rio de Janeiro. Minule dni so slovensko otvorili češkoslovaški paviljon na brazilski razstavi, ki so jo priredili v spomin stoletnice, kar so se brazilске države osvobodile. Otvoritev je pozdravil tudi predsednik Masaryk. Paviljon je zgradilo češkoslovaško trgovsko ministrstvo v češkem slogu. Na razstavi je zastopanih 80 tvrdk s svojimi najboljšimi produkti, zlasti iz steklarske in strojne industrije.

g Jekleni beton je nove vrste beton z jekleno primesjo. Izumel ga je dr. inž. Kleinvogel v Darmstadtu. Jekleni beton je izredno trd ter trden pri natezanju, upogibanju in udarci. Novi beton je posebno poraben za tlake in vsem tatinskim spretnostim kljubujoče blagajnice.

g Senčna stran dobre valute. Čehi imajo sila bogato industrijo. A ker njih krona izredno visoko stoji, in imajo vse sosednje dežele slabo valuto, ne morejo svojih izdelkov spraviti v denar. Tako zastaja trgovina in industrija in pojavljajo se konkurzi. Od 1. jan. t. l. do današnjih dni je bilo pri-glašenih 36 konkurzov protokoliranih tvrdk in 171 sodnih poravnav.

g Tekstilni izdelki bodo cenejši. Zveza češkoslovaških trgovcev v Pragi javlja: Cene tekstilnim

izdelkom iz bombaževine so znižane za 50 odstotkov. Tudi drugemu blagu so padle cene, ampak samo za 25 do 35 odstotkov. — Ker cene češkim industrijskim izdelkom padajo, a se sočasno izboljšuje jugoslovanska valuta, so se zadnji čas med Čehi in Jugoslavlani oživili trgovski stiki.

g Carinski aggio v Nemčiji. Od 25. do 31. t. m. je določen carinski aggio v Nemčiji za 53.900.— markami.

g Nezaposlenost na Poljskem. Število nezaposlenih na Poljskem je znašalo 1. februarja 221 tisoč 444, sedaj pa se je to število znižalo na 69 tisoč 962.

g Povišanje davka na sladkor na Poljskem. Poljski finančni minister je predlagal, naj se povzra trošarina na sladkor in sicer z novembrom 1922 od 200 na 300 p. mark pri kilogramu.

g Razlastitve v Češkoslovaški. Na podlagi češkoslovaške statistike je bilo v Češkoslovaški od 14.040.328 ha obdelane zemlje 3.925.500 ha razlastenih.

BORZA.

Zagreb, 24. oktobra 1922. Radi slavnosti je bila borza danes zaprta.

Zürich, 24. oktobra 1922. Devize: Pešta 0.21, Berlin 0.12½, Italija 22.20, London 24.30, New York 546.50, Pariz 83.65, Praga 17.65, Dunaj 0.0075, Bukarešt 3.40, Sofija 3.80, Zagreb 2.40, Varšava 0.04½, Holl 212.75. — Valute: n. a. K 0.0078.

Ljubljanske novice.

lj Sestanek zaupnikov SLS za Krakovo Trnovo se vrši v četrtek, 26. oktobra ob pol osmih zvečer v društvenih prostorih Konjušna ulica 7 (pri g. Ogrinu). Z oziroma na važnost se vsi somišljeniki nujno pozivajo, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Krajevni odbor SLS za Krakovo-Trnovo.

lj »Naprejeva« morala. Kakor smo svojčas poročali, je bil meseca avgusta t. l. g. Ignacij Mihevc brez navedbe vzroka nemudoma suspendiran od službe pri inspekciji dela v Ljubljani. Tedaj je »Napreje« odobral ta čin ministra dr. Žerjave. Te dni je bil g. Mihevcu dostavljen dekret, da je odpuščen iz službe, ne da bi bil v zadevi, radi katere so ga odpustili, le enkrat zaslišan. Sedaj se pa »Napreje« zavzema za g. Mihevc in napada ministra dr. Žerjavo radi njegovega postopanja, ki bi je s pestjo v obraz vsakemu pravemu čutu. Vse to pa dela »Napreje« seveda samo zaradi lepšega, da bi odvrnil od sebe sum, češ da dela z demokrati pod eno odelo. Pa ptico spoznaš tudi po petju, ne samo po perju. Pisava »Napreje« v tej zadevi je prav značilna za oznanjevalce »Naprejeve« socialistične morale. Kakor izvem iz zanesljivega vira, je bil prav glavni urednik in narodni poslanec gospod Zvonimir Bernot tisti, ki je skupno s tajnikom socialističnih strokovnih organizacij in urednikom »Delavca« g. Franom Svetkom pred časom pisal inspekciji dela pismo, da se g. Mihevc ne sme sprejeti nazaj v službo, če tudi bi preiskava dognala, da je nedolžen. Zanimivo pri tem je to, da je g. Svetek svojčas sam reflektiral na službo, katero je pozneje dobil g. Mihevc. O g. Bernotu se ne izplača govoriti, če tudi ga od te strani do sedaj še nismo poznali. Če so generali tak, kakšni morajo biti šele redovi in kaplari Bernotove »armade«. Početje »Naprejeve« v opisani zadevi je obenem najboljše priporočilo upokojevcem, da je g. Bernot res močjak, ki bo najbolje zastopal njihovo koristi v občinskem svetu ljubljanskem.

lj Krekova prosveta. Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk opozarja vse svoje članice na predavanje, ki ga nadaljuje g. dr. Anton Brecej. Začetek danes točno ob 7. uri zvečer. Članice, pridite v obilnem številu! — Odbor.

lj Mladinski dom na Kodeljevem. V sredo, dne 25. t. m. predava vli. g. svetnik Janez Kalau o samovozitju. — Gostje krožka dobrodošli!

lj Ročna ustanova za ljubljanske reveže. — Mestni magistrat ima oddati 12 ustanov in sicer dve po 50 in 10 po 40 K mestnim revežem, ki so pristojni v Ljubljano. Interesenti dobe potrebne informacije v razglasu, ki je na magistratu javno nabit. — Prošnje se sprejemajo le do 15. novembra 1922.

lj Mestna ustanova za ljubljanske uboge obrtnike. Mestni magistrat razpisuje 20 podpor po 100 kron za onemogle ljubljanske obrtnike. Razpis je na magistratu javno razglašen in se naj interesenti tam bliže informirajo.

lj Posestniki stanovanjskih hiš in podnajemo-dajali se pozivljajo, da vložijo pri davčnih oblastvih izkaz v hiši oziroma pri njih stanujočih oseb. Tozadevni obrazci se dobe pri davčnih okr. glavarstvih (v Ljubljani pri davčni administraciji) brezplačno. Več v razglasu na mestni deski.

lj Osrednja zveza javnih nameštencev in upokojevcem ima nujno sejo širšega odbora v sredo 25. t. m. ob 20. uri na magistratu. Poleg običajnega dnevnega reda je na vrsti važno poročilo predsedstva. Udeležba je za vsakega delegata dolžnost. — Predsedstvo.

lj Zdravstveni izkaz. V času od 15. do 21. oktobra je bilo v Ljubljani rojenih 16 otrok (8 moških in 8 ženskih). Umrl je 16 oseb (7 moških in 9 ženskih); med temi je bilo 15 domačinov in 1 tujec. Naznanjeni so bili trije slušajci nalezljivih bolezni in sicer 2 slušajci davice in 1 slučaj griže.

lj Policijska kronika. Martinu Cvetku iz Rožne doline je bil med vožnjo iz Zidanega mosta v Ljubljano ukraden ročni kovčeg iz rjavega uja. Cvetko je bil oškodovan za 2300 K. — Bančnemu slugi Francu Korensku je bilo 23. t. m. ob 18. uri 45 minut iz veže Jadranske banke ukraden kolo »Elsica« št. 569.081. Tat je popustil tam svoje staro, slabo kolo. — Sodavčarju Emilu Moretu je bilo ukradeno 3000 K vredno vozno po-

krivilo. — Rjava usnjata listnica s 600 K denarja je bila ukradena kurjaču Luki Prezlju. — Obleka, vredna 3000 K in srajca, vredna 80 K, je bila ukradena delavcu Matevžu Jelaviču.

Gospa Boršnikova pred sodiščem — oproščena.

Včeraj se je pred tukajšnjim kazenskim senatom vršila razprava proti slovenski gledališki umetnici gospe Boršnikovi. Tožena je bila po državnem pravdniku na podlagi § 104 srbskega kaz. zakona, ker je baje razžalila gledališkega ravnatelja gospoda P. Golja.

V zadevi svoje plače, ki ji je gledal. uprava noče izplačati, je gospa Boršnikova pisala zasebno pismo g. Hubadu. Vložila je tudi po svojem odvetniku dr. Brejcu civilno tožbo za izplačilo plače. V pravilnem spisu, ki ga pa obtoženka ni pisala, kakor tudi v gorej omenjenem zasebnem pismu je bilo govora o razmerah pri gledališču. Med drugim je tam tudi trditev, da g. ravnatelj hodi pijan v službo. Vsled tega je državno pravdnikstvo obtožilo gospo Boršnikovo.

Po zaslišanju obtoženke in raznih prič, je govoril dr. Brejce, ki je povdarjal, da pripravljalega spisa obtoženka ni podpisala, ter se pečal v daljšem govoru z razmerami pri gledališču, kjer se zaslužna slovenska umetnica meče na cesto v istem času, ko se izdajajo oklici za spomenik njenemu mrtvemu možu. Slednjič opozarja, da je sploh dvomljivo, je li g. ravnatelj Golja res državni nastavljenec po paragrafu 104. Sodišče se je pridružil zagovornikovim izvajanjem ter je iz formalnih razlogov gospo Boršnikovo oprostil, četudi ni mogla dokazati resnice, da bi g. Golja hodil pijan v pisarno.

O tej velezanimivi razpravi bomo še poročali.

Prosveta.

pr »Tunel« Bernhard Kellermannov roman, ki ga je prevedel Narte Velikonja, je ravnokar izšel v založbi Jugoslovanske knjigarnice. Roman je prvotno leposlovno delo svetovne literature, prevod je dobro pogoden. Cena za broširano knjigo Din 28, vezano Din 38.

Orlovski vestnik.

Savinjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, 29. oktobra, ob 3 uri popoldne v Sočanju v dvorani »Hotel Union« akademijo z zanimivim sporedom. Prijatelji krščanskih mladinskih organizacij uljudno vabljeni.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sreda, 25. oktobra ZIVI MRTVEC. Izven.
Četrtek, 26. oktobra JACK STRAW. Red B.
Petek, 27. oktobra ZIVI MRTVEC. Red C.
Sobota, 28. oktobra HEDDA GABLER. Gostovanje gospe Marije Vere. — Izven.
Nedelja, 29. oktobra ob 3 popoldne HLAPCI. Izven.
Ob 8 zvečer ZIVI MRTVEC. Izven.

OPERA.

Sreda, 25. oktobra. — Zaprt.
Četrtek, 26. oktobra TRIPTYCHON. Red A.
Petek, 27. oktobra. — Zaprt.
Sobota, 28. oktobra JENUFA. — Proslava praznika osvobodjenja češkoslovaškega naroda. Slavnostna predstava pod protektoratom konzulata češkoslovaške republike v Ljubljani. — Izven.
Nedelja, 29. oktobra LAKME. — Izven.
Zivi mrtvec. Danes, v sredo, dne 25. X. 1922 se vrši v dramskem gledališču premiera znamenite

Dijaški vestnik.

d. j. k. a. društvo »Zarja« ima v četrtek, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani akad. doma semestralni občni zbor. Zarjani pridite vsi, t. d. ničarji in gg. starešine iskreno vabljeni. — Odbor.
d. Konzult. ak. C. M. ima sejo v soboto ob pol dveh pri g. prezesu.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v °C	Psihrom. difference v °C	Nabo, vetrovi	Padavina v mm
23./10. 21 h	780	5.7	0.8	obl. s. vzh.	
24./10. 7 h	782.6	5.8	0.5	dež	12
24./10. 14 h	782.9	6.6	0.5	dež sever	

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

Izurjena pletilka

se sprejme. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod štev. 4540.

Sprejme se

mesarski vajenec

pošten, boljših staršev. Naslov pove upravištvo »Slovenca« pod številko 4548.

Dve učenci

sprejem na hrano in stanovanje. Posebna soba, glasovir! — Poizve se: Knaflijeva ulica št. 15.

Vse vrste kož

vsako množino sprejme v

plačilno strojenje

tovarna usnja

„Tovus“ d. z o. z. Tržič.

Ponudbe je staviti direktno tvornici.

6000 l vinske posode

in dva težka voza naprodaj. Poljanska c. 55.

KLAVIR

dobro ohranjen, ceno naprodaj. — Gosposvetska cesta 12, I. nadst.

35 hrastovih sodov

600—700 literskih, prodaja po kron 3.50 za liter RUDOLF RUTNER, VRHNIKA.

DRVA

oddaja vsako množino. — Rezanje drv z motornim obratom. LUDVIK ILERŠIC, na Friškovecu, za prejšnjo belgijsko vojašnico. 4355

ZAHVALA.

V soboto dne 21. t. m. popoldne smo položili truplo našega nepozabnega preljubega sina oz. brata

Franca Koželja

k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Ani na Teharji. V imenu žalujočih se zahvaljujem kol očem vsem p. i. soudeležencem, kateri so skazali pokojniku zadnjo čast, posebno pa p. i. članom požarne brambre Gaberje, kateri so pod poveljstvom gg. načelnikov Pušnika in stavbenika Konrada Gologranca kot vedno tudi pri tej priliki dokazali svojo drugarsko solidarnost s tem, da so pokojnega kot njihovega večletnega tovariša v tako mnogobrojni udeležbi spremljali in se od njega z gniljivim nagovorom g. Gologranca poslovili.

Obenem se tudi iskreno zahvaljujem vsem, kateri so položili ranjkemu tako lepe vence na grob.

BLAŽ SODIN,

posestnik in lesni trgovec, Bukovžlak pri Celju.

Nudimo iz našega skladišča:

Molino-spodnje hlače la za delavce. Delavske Zephyr-srajce, temne in svetle. Črni klot, delavske srajce. Bele moške srajce.

Zensko perilo. — Zenske srajce z ročnim vezanjem.

Vse po najnižjih cenah. Najboljša izdelava in samo najboljše blago.

„ZE-HR“, domači proizvod perila, ZAGREB, ulica 19.

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki:

A. & E. Skaberné Ljubljana Mestni trg 10

Kdo posodi 70.000 Din

na dobri dobi MLIN na deželi proti visokim obrestim in vknjižbi na varstvo mlina? — Ponudbe na upravištvo »Slovenca« pod »Sigurnost 4465«.

Vila (enostanovanjska)

z obširnimi vrtni, na lepi suhi legi, četrt ure od glavn. kolodv. Ljubljane oddaljena — in enonadstropna hiša, pol ure od gl. kolodv. Ljubljane, z elektr. razsvetljavo, — stanovanje za kupca, se prodaja. Poizve se Selo 43-I, Moste.

POHIŠTVO

želim kupiti v Ljubljani, Celju ali Mariboru. Došla bi 1. novembra. Cene in ponudbe prosim na naslov: Ljubica Ljubič, poste rest. Glavna pošta Zagreb.

Prodaj hišo z vrtom

v bližini Ljubljane; ob državni cesti, ki je prikladna za vsako trgovino ali obrt. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 4501.

Vsled pomanjkanja krme je naprodaj prav lepa,

težka krava

dobra mlekarica; molze 18—20 litrov na dan. — Naslov pove upravištvo pod številko 4534.

Tapetniška delavnica FRANC JAGER

Komenskega ul. 12 (Rok. dom), se priporoča za vsa tapetniška dela, katere izvršuje najhitreje, solidno in po zmernih cenah. — V zalogi imam vedno DIVANE, OTOMANE, vse vrste ZIM-NICE itd. 4503

Izredna prilika!

Cenjenim svojim naročnikom naznanjam, da bom oddal zaradi pomanjkanja prostora čez 60.000 fotografiranih originalnih plošč

Vsaka stran, katere se je od leta 1895—1918 pri meni fotografirala, dobi lahko svojo negativno ploščo proti mali odškodnini, ako se zgodi v roku 30 dni. Zadoštuje številka ali ime, priimek in leto fotografiranja.

FOTOGRAFIČNI ATALIJE

D. ROVŠEK,

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 34.

Pletene jopice

rokavice, nogavice

po najnižjih cenah pri

A. Šinkovic nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev. — F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravilo za email, z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji.

»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Poravnajte naročnino!

PREOBLIKOVALNICA

klobukov za dame in gospode BARBORIC-ZAVRSAN, Ljubljana, Mestni trg 7.

Prostovoljna dražba hiše

št. 38 na Opekarski cesti v Ljubljani, s pritlikinami in vrhom, se vrši na licu mesta v nedeljo, dne 29. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne. — Izključna cena 500.000 K. — Vadij 10 odstotkov. — Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni notarja HUDOVERNIKA V LJUBLJANI, Sodna ulica št. 6.

Josip Neškudla,

Jablone nad Orlicam 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporoča se prečistiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plešče, piviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, kelihe, monstrance, svečnike itd., soha, križeva pota v poljubni izvršitvi in cen. — Solidnost trdke jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vs cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce J. NESKUDLA, Ljubljana, hotel »Tribuna«.

„RIBAG“

Jugoslovansko-nemško trgovačko d. d.

Centrala: Zagreb, Vrhovčeva ulica 15

Podružnica: Beograd, Strahinjića bana ul. 26. — Telefon 25—01.

Naslov za brzojavke RIBAG, Zagreb, Telefon 5-80.

Oddelki:

- Juta. (vreče, thivo od jute, embalaže, plahte itd.)
- Železo. (Železo in pločevina vsake vrste za industrijalne in gradbene svrhe kakor tudi gospodarska orodja in hišne potrebščine.)
- Stroji. (za industrijo in gospodarstvo)
- Kemično tehniško blago. (umetne kože, lak itd.)
- Kupovni oddelek. (Nakup surovin, konoplje, starih vreč, šrot iz železa in jekla itd.)

Naznanilo!

Z ozirom na sedanje denarne razmere bodemo obrestovali začeni s 1. novembrom tek. leta vse stare in nove vloge na knjižice s 5% čistih

Vloge v tekočem računu obrestujemo najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti 1-, 3- in 6-mesečni odpovedi.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ter podružnice

Celje, Maribor, Ptuj, Brežice in Kranj.